

Uttorkning av material

Vad händer om vi bygger in material som blivit fuktigt under byggprocessen.

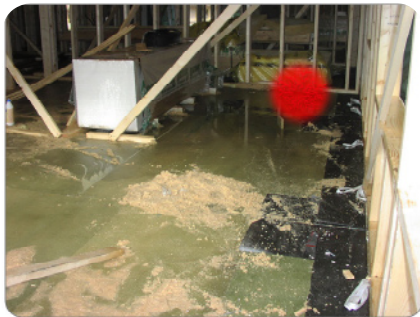

Foto: SP

Det hinner väl torka innan det blir skador, eller...

Diskutera om det brukar se ut så här på era arbetsplatser? Varför eller varför inte?

Hur skulle ni göra i det fall som visas här?:
Ett genomvått spånskivegolv med fuktiga träreglar och massor med sågspån.

Fakta:

- Det tar olika lång tid att torka ut olika material som en gång blivit fuktiga.
- Det är bra att känna till den fysikaliska regeln att fukttilståndet i materialet strävar efter att vara i balans med omgivningen. Därför torkar material ut eller fuktas upp i olika utsträckning, beroende på hur fuktigt det är i omgivningen.
- Hur fort materialet fuktas upp eller torkas ut beror också på vilken förmåga det enskilda materialet har att binda och transportera fukt.

Foto: SP

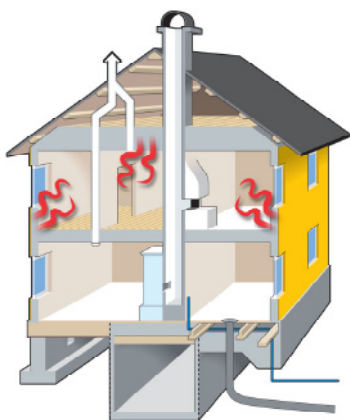
Mögelsporer finns överallt omkring oss, särskilt på material som blivit nedsmutsat. Den här processen pågår i det tysta. Än så länge syns ingenting för blotta ögat.

Det dröjer länge innan möglet blir synligt – kanske flera år. Är det reglar inne i en vägg som har en sådan här påväxt av mögel upptäcks den sannolikt inte förrän det börjar lukta. Och när det har gått så här långt måste materialet bytas ut.

Vad kan mer hända om vi bygger in fuktigt material?

Försök ge fler exempel på vad som kan hända om fuktiga material byggs in och diskutera konsekvenserna.

Teckning: SGB

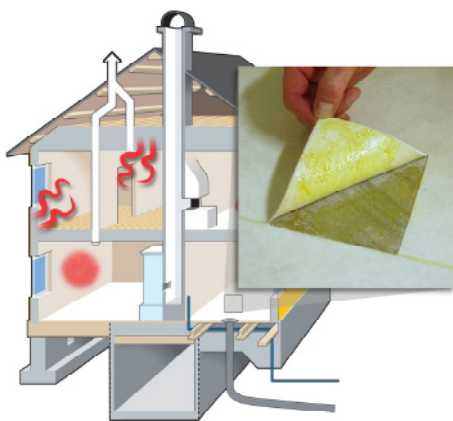

Teckning: SGB

Foto: SP

Teckning: SGB

1. Det kan börja lukta från vått isoleringsmaterial som har byggts in i huset.
2. Ytskiktet på fuktiga gipsskivor kan börja mögla.
Alla mögliga gipsskivor måste bytas ut.
3. En matta som läggs på fuktig betong riskerar att avge gaser som är irriterande för luftvägar, ger huvudvärk och/eller allergiska reaktioner. Det är limmet som reagerar med fukten - det kallas att limmet förtvålar - och avger emissioner.
Mattan måste naturligtvis rivas bort.

Foto: SP

Vad kan vi göra för att undvika problem?

Diskutera vilka åtgärder ni skulle vidta i dessa situationer.

Gipsskivor

Uppfuktning går fort men uttorkning går långsamt, speciellt om det finns dubbla lager gipsskivor. Redan efter en relativt kort period med hög fuktighet finns risk för mögelpåväxt.

Gipsskivor som blivit blöta måste demonteras.

Foto: SP

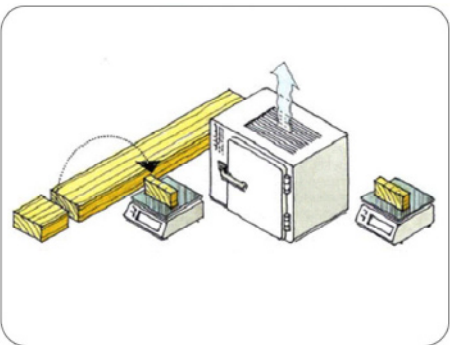
Trä

Uppfuktning av ändträet går fort. Uttorkning går långsamt, speciellt om fukten inte kan torka ut åt alla håll. Fukt kan bli stående under syllen.

Lyckas man inte torka ut materialet måste man demontera.

Grundregeln för ett bra uttorkningsklimat är att ånghalten i omkringliggande luft ska vara lägre än i materialet. Den relativa fuktigheten i luften är kraftigt beroende av temperaturen. Uppvärmning och ökad ventilation bidrar till snabbare uttorkning.

Om materialet redan blivit angripet av mögel ska detta saneras innan materialet torkas ut.

Teckning: SP

Metoder att mäta fukt

Fakta:

Med **torrviktsmetoden** tar man ut en bit av materialet och bestämmer vatteninnehållet.

Med **fuktkvotsmätare** får man en god uppfattning om fuktkvoten på olika djup.

Med både torrviktsmetoden och fuktkvotsmätare är det viktigt att man mäter på rätt ställen:

Kritiska punkter för uttorkning av trä är ändträet, undersidan på syllen, utsidan på reglar mot vindskivan. Det är viktigt att mäta fuktkvoten både på djupet och på ytan.

Foto: SP